

свойства стоятъ до тогава, доклѣ е допрѣно до магнитъ-тъ, а въ стомана-та като се натѣрка така, както натѣркахме игла-та, учуова се много врѣме.

Оште въ старо врѣме сж познавали свойство-то на магнитъ-тъ, нѣ и никой въ Европа не знаелъ, каква полза може да се извади отъ него; едва въ XIV вѣкъ единъ италиянецъ на име Джиоѳо, намислилъ да приложи свойства-та на намагнитисана-та игла на морско-то пжтоване. До тогава мореплавателе-тѣ познавали пжтъ-тъ по слѣнце-то, по мѣсечина-та и по звѣзди-тѣ, а въ облачно или въ мъгливо врѣме, никакъ не знаели на кждѣ да вървятъ, та затова се бояли да се пуштатъ на далечно пжтоване. Намагнитисана-та игла за тая работа не пуштатъ у вода-та, както казахме пд-горѣ, а правятъ една стоманева показалка съ захлупчица на срѣда-та, на я надѣватъ на едно колче, забодено въ срѣда-та, на едно околчесто ковчеже, така, каквото показалка-та да може свободно да се върти на колче-то. На единий край на показалка-та, който гледа камъ сѣверъ, пишжтъ N (Nord — на български сѣверъ, а на южний S (Süd — на югъ). Отъ страни-тѣ бѣлѣжатъ истокъ и западъ. Между истокъ и сѣверъ, между истокъ и югъ, между югъ и западъ и т. н. правятъ оште нѣколко дѣления, които да показоватъ посока-та на сѣвероистокъ на сѣверозападъ, на югоистокъ и т. н. И съ такъво едно просто сѣчиво людѣ-тѣ се пуштатъ безъ страхъ по море-то, като знажтъ, че и въ мъгливо врѣме и ноштѣ всякога можтъ да намиратъ оний пжтъ, по който трѣбова да вървятъ. Такъво сѣчиво се нарича *компасъ*. Съ компасъ-тъ Португалци-тѣ можиха да обиколятъ Африка и да идатъ въ Индия; Колумбъ